

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

29. juuli 2019*

Eelotsusetaotlus – Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused – Direktiiv 2001/29/EÜ – Infoühiskond – Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamine – Artikli 2 punkt a – Reprodutseerimisõigus – Artikli 3 lõige 1 – Üldsusele edastamine – Artikli 5 lõiked 2 ja 3 – Erandid ja piirangud – Ulatus – Euroopa Liidu põhiõiguste harta

Kohtuasjas C-469/17,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) 1. juuni 2017. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 4. augustil 2017, menetluses

Funke Medien NRW GmbH

versus

Bundesrepublik Deutschland,

EUROOPA KOHUS (suurkoda)

koosseis: president K. Lenaerts, kodade presidendid A. Arabadjiev, M. Vilaras, T. von Danwitz, C. Toader, F. Biltgen ja C. Lycourgos, kohtunikud E. Juhász, M. Ilešič (ettekandja), L. Bay Larsen ja S. Rodin,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: osakonnajuhataja M. Aleksejev,

arvestades kirjalikku menetlust ja 3. juuli 2018. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Funke Medien NRW GmbH, esindaja: *Rechtsanwalt* T. von Plehwe,
- Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze, M. Hellmann, E. Lankenau ja J. Techert,
- Prantsuse valitsus, esindajad: E. Armoët, D. Colas ja D. Segoin,
- Ühendkuningriigi valitsus, esindajad: Z. Lavery ja D. Robertson, keda abistas *barrister* N. Saunders,
- Euroopa Komisjon, esindajad: H. Krämer, T. Scharf ja J. Samnadda,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

olles 25. oktoobri 2018. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT 2001, L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230; parandus ELT 2008, L 314, lk 16) artikli 2 punkti a, artikli 3 lõike 1 ning artikli 5 lõigete 2 ja 3 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud saksakeelse päevalehe Westdeutsche Allgemeine Zeitung veebiportaali haldava Funke Medien NRW GmbH (edaspidi „Funke Medien“) ja Bundesrepublik Deutschlandi (Saksamaa Liitvabariik) vahelises kohtuvaidluses selle üle, et Funke Medien avaldas mõned Saksamaa valitsuse koostatud „piiratud“ salastusmärkega dokumendid.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiivi 2001/29 põhjendustes 1, 3, 6, 7, 9, 31 ja 32 on märgitud:

„(1) [EÜ] [a]sutamislepinguga nähakse ette siseturu rajamine ning süsteemi sisseseadmine, mis tagaks siseturul moonutamata konkurentsi. Neid eesmärke aitab saavutada liikmesriikide autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate seaduste ühtlustamine.

[...]

(3) Ettepanud ühtlustamine aitab rakendada siseturu nelja vabadust ning on seotud õiguse põhiprintsiipide, eelkõige omandi, kaasa arvatud intellektuaalomand, ning väljendusvabaduse ja avaliku huvi järgimisega.

[...]

(6) Ühenduse tasandil pole ühtlustamist toimunud, seepärast võivad siseriiklikul tasandil võetavad seadusandlikud meetmed, mida on mitmes liikmesriigis tehnoloogilistele väljakutsetele vastamiseks juba võetud, kaasa tuua erinevusi kaitse osas ning seega ka piirata intellektuaalomandit sisaldavate või sellel põhinevate teenuste ja toodete vaba liikumist, mis viivad siseturu killustumise ja õigusliku järjepidevusetuseni. Selliste õiguslike erinevuste ja ebakindluse mõju suureneb veelgi infoühiskonna edasise arengu käigus, mis on juba oluliselt suurendanud intellektuaalomandi piiriülest kasutamist. [...]

(7) Ühenduse autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse õigusraamistikku tuleb seepärast samuti kohandada ja täiendada niipalju, kui on tarvis siseturu tõrgeteta toimimiseks. [...] [E]i ole aga tarvis kõrvaldada ega ennetada erinevusi, mis ei kahjusta siseturu toimimist.

[...]

(9) Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustamise aluseks peab olema kõrgetasemeline kaitse, sest nimetatud õigused on olulised intellektuaalse loomingu seisukohalt. Nende kaitse aitab tagada loovuse säilimise ja arengu autorite, esitajate, tootjate, tarbijate, kultuuri, tööstuse ja laiemal üldsuse huvides. Intellektuaalomand on seetõttu tunnustatud omandi lahutamatuks osaks.

[...]

(31) Tuleb tagada õiguste ja huvide tasakaal eri liiki õiguste valdajate huvide vahel, samuti eri liiki õiguste valdajate ning kaitstud objekti kasutajate vahel. Olemasolevad erandid ja piirangud, mis nende õiguste puhul liikmesriikides on ette nähtud, tuleb uut elektroonilist keskkonda arvesse võttes läbi vaadata. [...] Siseturu nõuetekohase toimimise tagamiseks tuleks sellised erandid ja piirangud määratleda ühtlustatumalt. Ühtlustamistase peaks põhinema erandite ja piirangute mõjul siseturu tõrgeteta toimimisele.

(32) Käesoleva direktiiviga nähakse ette ammendav loetelu eranditest ja piirangutest reprodutseerimisõiguse ja üldsusele edastamise õigusega. [...] Liikmesriigid peaksid neid erandeid ja piiranguid kohaldama ühtsel viisil [...].

4 Direktiivi 2001/29 artikkel 2 „Reprodutseerimisõigus“ on sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriigid näevad ette, et ainuõigus lubada või keelata otsest või kaudset ajutist või alalist reprodutseerimist mis tahes viisil või vormis, osaliselt või täielikult, on:

a) autoritel nende teoste osas;

[...]“.

5 Sama direktiivi artikli 3 „Õigus teoseid üldsusele edastada ja muid [kaitstud] objekte üldsusele kättesaadavaks teha“ lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid näevad ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sh nende teoste sellisel viisil kättesaadavaks tegemist, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.“ [täpsustatud sõnastus]

6 Sama direktiivi artikli 5 „Erandid ja piirangud“ lõike 3 punktides c ja d ning lõikes 5 on ette nähtud:

„3. Liikmesriigid võivad artiklites 2 ja 3 sätestatud õiguste puhul näha ette erandeid või piiranguid järgmistel juhtudel:

[...]

c) reprodutseerimine ajakirjanduses, ringhäälingu kaudu edastatud teoste või muude [kaitstud] objektide üldsusele edastamine või kättesaadavaks tegemine ajakohaste majandus-, poliitika- või usuteemaliste trükitud artiklite kaudu, tingimusel et selline kasutusviis ei ole konkreetselt reserveeritud ning et märgitakse ka allikas, sh autori nimi, või teoste või muude [kaitstud] objektide kasutamine seoses ajakohastest sündmustest teatamisega ulatuses, mis on informatiivsel eesmärgil vajalik, ning tingimusel, et märgitakse ka allikas, sh autori nimi, kui see ei ole võimatu;

d) tsiteerimine sellistel eesmärkidel nagu näiteks kriitika või ülevaade, kui tsitaadid on seotud teose või muu [kaitstava] objektiga, mis on juba seaduslikult üldsusele kättesaadavaks tehtud, tingimusel et märgitakse ka allikas, sh autori nimi, kui see ei ole võimatu, ja et tsitaatide kasutamine on kooskõlas mõistlike tavadega ning neid kasutatakse konkreetse eesmärgi jaoks vajalikus ulatuses;

[...]

5. Lõigete 1, 2, 3 ja 4 kohaseid erandeid ja piiranguid kohaldatakse üksnes teatavatel erijuhtudel, mis ei ole vastuolus teose või muu objekti tavapärase kasutusega ega mõjuta põhjendamatult õiguste valdaja õiguspäraseid huve.“ [täpsustatud sõnastus]

Saksa õigus

- 7 Autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi reguleeriva 9. septembri 1965. aasta seaduse (Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte – Urheberrechtsgesetz; *BGBI.* 1965 I, lk 1273; edaspidi „UrhG“) §-s 50 „Ajakohastest sündmustest teavitamine“ on sätestatud:

„Ajakohastest sündmustest teavitamiseks ringhäälingu või sarnaste tehniliste vahendite kaudu, ajalehtedes, perioodilistes väljaannetes ja muudes väljaannetes või muudel kandjatel, mis kajastavad peamiselt päevasündmusi, samuti filmis, on seaduspärane reprodutseerida, levitada ja üldsusele edastada taotletava eesmärgiga põhjendatud mahus teoseid, mida võib kajastatud sündmuste käigus näha ja kuulda.“

- 8 UrhG § 51 „Tsiteerimine“ on sõnastatud järgmiselt:

„Juba avaldatud teose reprodutseerimine, levitamine ja üldsusele edastamine tsiteerimise eesmärgil on seaduslik juhul, kui kasutamise ulatus on põhjendatud taotletava konkreetse eesmärgiga. Eelkõige on seaduslik:

1. koondada konkreetsed teosed pärast nende avaldamist eraldiseisvasse teaduslikku teosesse selle sisu selgitamise eesmärgil;
2. tsiteerida pärast teose avaldamist selle katkendeid eraldiseisvas kirjandusteoses;
3. tsiteerida eraldiseisvas muusikateoses konkreetseid katkendeid juba avaldatud muusikateosest.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 9 Saksamaa Liitvabariik laseb igal nädalal koostada sõjaväelise raporti selle kohta, milline olukord valitseb Bundeswehri (Saksamaa Liitvabariigi relvajõud) välisoperatsioonidel ja kuidas arenevad sündmused tegevuspiirkondades. Nii koostatud raportid edastatakse nimetuse all *Unterrichtung des Parlaments* („Parlamendi teavitamine“; edaspidi „UdP“) Bundestagi (Saksamaa Liidupäev) valitud saadikutele, Bundesministerium der Verteidigungi (Saksamaa Liitvabariigi kaitseministeerium) ja teiste ministeeriumide talitustele ning Saksamaa Liitvabariigi kaitseministeeriumi teatavatele allasutustele. UdP-sid loetakse salastusmärkega „piiratud“ dokumentideks, mis Saksa õiguses ette nähtud nelja riigisaladuse taseme hulgast vastab kõige madalama salastatuse tasemega konfidentsiaalsele teabele. Samal ajal avaldab Saksamaa Liitvabariik UdP-de lühendatud versioone nimetuse all *Unterrichtung der Öffentlichkeit* („Avalikkuse teavitamine“), mis on üldsusele piiranguteta kättesaadavad.
- 10 Funke Medien haldab saksakeelse päevalehe Westdeutsche Allgemeine Zeitung veebisaiti. Ta taotles 27. septembril 2012 võimalust tutvuda kõikide UdP-dega, mis on koostatud ajavahemikus 1. septembrist 2001 kuni 26. septembrini 2012. Pädevad ametiasutused jätsid tema taotluse rahuldamata põhjendusega, et UdP-des sisalduva teabe teatavaks saamisel võivad olla ebasoodsad tagajärjed Saksamaa Liitvabariigi relvajõudude huvidele, mis on julgeoleku seisukohast tundlikud. Seejuures viitasid nimetatud ametiasutused regulaarselt avaldatavale üldsusele suunatud teabele, mille puhul on tegemist relvajõudude huve mittekahjustavate UdP-de versioonidega. Funke Medien sai siiski teadmata viisil kätte suure osa UdP-sid ning avaldas neist mitu pealkirja all *Afghanistan-Papiere* („Afganistani puudutavad dokumendid“), millega sai tema veebisaidil tutvuda üksikult skaneeritud lehekülgedena, millega kaasnes sissejuhatus, täiendavad hüperlingid ja kommenteerimisvõimalus.

- 11 Saksamaa Liitvabariik, kes leiab, et Funke Medien rikub sellega tema autoriõigust UdP-dele, esitas viimase vastu hagi, nõudes rikkumise lõpetamist, mille Landgericht Köln (esimese astme kohus, Saksamaa) rahuldab. Oberlandesgericht Köln (liidumaa kõrgeim üldkohus Kölnis, Saksamaa) jättis Funke Medieni apellatsioonkaebuse rahuldamata. Eelotsust taotlevale kohtule esitatud kassatsioonkaebuses jäi Funke Medien nõude juurde jätta rikkumise lõpetamise hagi rahuldamata.
- 12 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Oberlandesgericht Kölni (liidumaa kõrgeim üldkohus Kölnis) arutluskäik lähtub eeldusest, et UdP-d on autoriõiguse alusel kaitstavad „kirjandusteostena“ ja nende puhul ei ole tegemist selle kaitse alt välja jäävate ametlike tekstidega. Ta rõhutab sellegipoolest, et see kohus ei ole tuvastanud ühtegi konkreetset omadust, mis võimaldaks järeldada, et UdP-d on loomingu tulemus.
- 13 Sellele vaatamata leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et on välistatud, et ta tühistab Oberlandesgericht Kölni (liidumaa kõrgeim üldkohus Kölnis) kohtuotsuse ja saadab kohtuasja sellele kohtule tagasi, et anda talle võimalus need asjaolud tagantjärele tuvastada, juhul kui UdP-de suhtes kehtiva autoriõiguse rikkumine (mida kassatsioonimenetluses kohtuliku kontrolli teostamiseks tuleb eeldada) on igal juhul hõlmatud ajakohastest sündmustest teavitamise või tsiteerimise tarbeks kehtestatud eranditega, mis on ette nähtud vastavalt UrhG §-des 50 ja 51, või kui selline rikkumine on põhjendatud teabevabaduse või ajakirjandusvabadusega, mis on ette nähtud vastavalt Saksamaa Liitvabariigi 23. mai 1949. aasta põhiseaduse (Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (*BGBI* 1949 I, lk 1); edaspidi „GG“) artikli 5 lõike 1 esimeses ja teises lauses ning samuti Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklis 11. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul võimaldaks menetlusstaadium sel juhul kohtuasja lahendada ning apellatsioonikohus peaks muutma Landgericht Kölni (esimese astme kohus) otsuse ja jätma Saksamaa Liitvabariigi esitatud rikkumise lõpetamise hagi rahuldamata.
- 14 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul ei ole seejuures selge, kuidas tuleks tõlgendada direktiivi 2001/29 artikli 2 punkti a, artikli 3 lõiget 1 ning artikli 5 lõike 3 punkte c ja d lähtuvalt põhiõigustest, eelkõige teabevabadusest ja ajakirjandusvabadusest. Tal on eelkõige tekkinud küsimus, kas need sätted jätavad liikmesriigi õigusesse ülevõtmisel kaalutlusruumi. Ta märgib sellega seoses, et Bundesverfassungsgerichti (Saksamaa Liitvabariigi konstitutsioonikohus) kohtupraktika kohaselt tuleb Euroopa Liidu direktiivi ülevõtvaid riigisisese õiguse sätteid üldjuhul hinnata mitte lähtuvalt GGga kaitstud põhiõigustest, vaid üksnes liidu õigusega kaitstud põhiõigustest, juhul kui see direktiiv ei jäta liikmesriikidele selle ülevõtmisel mingit kaalutlusruumi.
- 15 Neil asjaoludel otsustas Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
 - „1. Kas liidu õigusnormid, mis käsitlevad autori ainuõigust oma teoseid reprodutseerida [direktiivi 2001/29 artikli 2 punkt a] ja üldsusele edastada, kaasa arvatud üldsusele kättesaadavaks teha (direktiivi 2001/29 artikli 3 lõige 1), ning erandeid neist õigustest või nende piiranguid (direktiivi 2001/29 artikli 5 lõiked 2 ja 3), jätavad kaalutlusruumi nende riigisisese õigusesse ülevõtmisel?
 2. Mil viisil tuleb selle kindlaksmääramisel, millise ulatusega on direktiivi 2001/29 artikli 5 lõigetes 2 ja 3 sätestatud erandid autori ainuõigusest oma teoseid reprodutseerida [direktiivi 2001/29 artikli 2 punkt a] ja üldsusele edastada, kaasa arvatud üldsusele kättesaadavaks teha (direktiivi 2001/29 artikli 3 lõige 1), või selle õiguse piiranguid, arvestada hartas sätestatud põhiõigusi?
 3. Kas põhiõigused teabevabadusele ([harta] artikli 11 lõike 1 teine lause) või ajakirjandusvabadusele ([harta] artikli 11 lõige 2) võivad õigustada erandeid autori ainuõigusest oma teoseid reprodutseerida [direktiivi 2001/29 artikli 2 punkt a] ja üldsusele edastada, kaasa arvatud üldsusele kättesaadavaks teha (direktiivi 2001/29 artikli 3 lõige 1), või selle õiguse piiranguid väljaspool direktiivi 2001/29 artikli 5 lõigetes 2 ja 3 sätestatud erandeid või piiranguid?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Sissejuhatavad kaalutlused

- 16 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Oberlandesgericht Köln (liidumaa kõrgeim üldkohus Kölnis) lähtus Funke Medieni apellatsioonkaebuse rahuldamata jätmisel eeldusest, et UdP-d on autoriõiguse alusel kaitstavad „kirjandusteostena“, kuigi ei tuvastanud täpsemalt ühtegi konkreetsetel omadustel põhinevat asjaolu, mis võimaldaks järeldada, et UdP-d on loomingu tulemus.
- 17 Euroopa Kohus peab vajalikuks teha selles osas järgmised täpsustused.
- 18 Direktiivi 2001/29 artikli 2 punktis a ja artikli 3 lõikes 1 on sätestatud, et liikmesriigid annavad autoritele vastavalt ainuõiguse lubada või keelata oma „teoste“ otsest või kaudset reprodutseerimist mis tahes viisil või vormis ning ainuõiguse lubada või keelata oma „teoste“ edastamist üldsusele. Seega saab objekt olla direktiivi 2001/29 alusel autoriõigusega kaitstav ainult juhul, kui selle saab kvalifitseerida „teoseks“ viidatud sätete tähenduses (vt selle kohta 13. novembri 2018. aasta kohtuotsus Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899, punkt 34).
- 19 Väljakujunenud kohtupraktikast tulenevalt peab selleks, et teatava objekti saaks kvalifitseerida „teoseks“, olema täidetud kaks kumulatiivset tingimust. Esiteks peab objekt olema originaalne selles mõttes, et see on autori enese intellektuaalne looming. Selleks et intellektuaalset loomingut saaks pidada autori omaks, peab see peegeldama tema isikupära, mis ilmneb juhul, kui autor on saanud teose loomisel vabu ja loomingulisi valikuid rakendades väljendada oma loomingulisi võimeid (vt selle kohta 1. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, punktid 87–89).
- 20 Teiseks saab „teoseks“ direktiivi 2001/29 tähenduses lugeda ainult elemendid, mis on sellise intellektuaalse loomingu tulemus (13. novembri 2018. aasta kohtuotsus Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 21 Käesoleval juhul väidab Funke Medien, et UdP-d ei ole autoriõigusega kaitstavad, sest tegemist on raportitega, mille struktuur põhineb ühtsel vormil, millel on erinevad koostajad ja mille sisu on üksnes faktipõhine. Saksamaa valitsus omakorda väidab, et isegi sellise ühtse vormi loomine on autoriõigusega kaitstav.
- 22 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kindlaks teha, kas sellised sõjaväe olukorda käsitlevad raportid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, või nende teatavad elemendid saab lugeda „teosteks“ direktiivi 2001/29 artikli 2 punkti a ja artikli 3 lõike 1 tähenduses, ja olla seega autoriõigusega kaitstavad (vt selle kohta 16. juuli 2009. aasta kohtuotsus Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, punkt 48).
- 23 Selleks et kindlaks teha, kas see on tõepoolest nii, peab liikmesriigi kohus kontrollima, kas nende raportite kirjutamisel oli nende koostajal võimalik teha vabu ja loomingulisi valikuid, mis võimaldavad lugejateni viia kõnealuste objektide originaalsust, mis tuleneb sõnade valikust, kasutusest ja kombinatsioonist, mille abil koostaja väljendas originaalselt oma loomevõimet ja mis viis tulemuseni, mis kujutab endast intellektuaalset loomingut (vt selle kohta 16. juuli 2009. aasta kohtuotsus Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, punktid 45–47), kusjuures nende raportite koostamisel rakendatud intellektuaalsel pingutusel ja oskusteabel eraldivõetuna ei ole selles osas tähtsust (vt analoogia alusel 1. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Football Dataco jt, C-604/10, EU:C:2012:115, punkt 33).
- 24 Juhul kui sellised sõjaväe olukorda käsitlevad raportid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, on puhtalt informatiivsed dokumendid, mille sisu on põhiosas määratud nendes sisalduva teabe poolt, nii et teave ja avaldumisvorm on nendes raportites kattuvad ja seega iseloomustab neid raporteid üksnes tehniline

funktsioon, välistades seega igasuguse originaalsuse, tuleb sarnaselt kohtujuristi ettepaneku punktis 19 tõdetule asuda seisukohale, et selliste raportite kirjutamisel on nendel koostajal võimatu väljendada originaalselt oma loomevõimet ja jõuda tulemuseni, mis kujutab endast tema enda intellektuaalset loomingut (vt selle kohta 22. detsembri 2010. aasta kohtuotsus *Bezpečnostní softwarová asociace*, C-393/09, EU:C:2010:816, punktid 48–50, ning 2. mai 2012. aasta kohtuotsus *SAS Institute*, C-406/10, EU:C:2012:259, punkt 67 ja seal viidatud kohtupraktika). Sellisel juhul tuleb liikmesriigi kohtul järeldada, et niisugused raportid ei ole „teosed“ direktiivi 2001/29 artikli 2 punkti a ja artikli 3 lõike 1 tähenduses, ja seega ei saa neil olla nende sätetega ette nähtud kaitset.

- 25 Sellest järeldub, et tuleb asuda seisukohale, et sellised sõjaväelised raportid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, saavad olla autoriõigusega kaitstud ainult tingimusel, et need on autori intellektuaalse loomingu tulemus, mis peegeldab autori isikupära ja väljendub raporti kirjutamisel autori tehtud vabades ja loomingulistest valikutest.
- 26 Esitatud küsimustele tuleb vastata neist kaalutlustest lähtudes.

Esimene küsimus

- 27 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et nähtuvalt käesoleva kohtuotsuse punktidest 13 ja 14 on esimene küsimus esitatud selleks, et välja selgitada, kuidas eelotsusetaotluse esitanud kohus peaks põhikohtuasjas kohaldama ajakohastest sündmustest teavitamist ja tsiteerimist käsitlevaid norme, mis on ette nähtud vastavalt UrhG §-des 50 ja 51, millega võetakse üle direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punktid c ja d.
- 28 Olgugi et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei küsi Euroopa Kohtult konkreetselt selle direktiivi 2001/29 sätte tõlgendamise kohta, märkides konkreetselt, et Oberlandesgericht Kölni (liidumaa kõrgeim üldkohus Kölnis) hinnangul ei täida UdP-de avaldamine Funke Medieni poolt oma veebisaidil UrhG §-des 50 ja 51 kehtestatud tingimusi, on tal siiski tekkinud küsimus, kas nii see liidu õiguse säte kui ka sama direktiivi artikli 2 punkt a ja artikli 3 lõige 1 jätavad liikmesriikidele nende ülevõtmisel kaalutlusruumi, kuna Bundesverfassungsgerichti (Saksamaa Liitvabariigi konstitutsioonikohus) kohtupraktika kohaselt tuleb Euroopa Liidu direktiivi ülevõtvaid riigisisese õiguse sätteid üldjuhul hinnata mitte lähtuvalt GG-ga kaitstud põhiõigustest, vaid üksnes liidu õigusega kaitstud põhiõigustest, juhul kui see direktiiv ei jäta liikmesriikidele selle ülevõtmisel mingit kaalutlusruumi.
- 29 See on kontekst, milles eelotsusetaotluse esitanud kohus palub oma esimese küsimusega sisuliselt selgitada, kas esiteks direktiivi 2001/29 artikli 2 punkti a ja artikli 3 lõiget 1 ning teiseks selle direktiivi artikli 5 lõike 3 punktis c teisenäimetusena nimetatud võimalust ja punkti d tuleb tõlgendada nii, et need kujutavad endast täieliku ühtlustamise meetmeid.
- 30 Selle kohta tuleb märkida, et vastavalt liidu õiguse esimese põhimõttele, mis on liidu õiguskorda iseloomustav põhitunnus, ei saa asjaolu, et liikmesriik tugineb riigisisese õiguse sätetele, isegi kui need on põhiseaduse sätted, mõjutada liidu õiguse toimet selle riigi territooriumil (26. veebruari 2013. aasta kohtuotsus *Melloni*, C-399/11, EU:C:2013:107, punkt 59).
- 31 Selles osas tuleb rõhutada, et kuna direktiivi ülevõtmise puhul liikmesriigi poolt on igal juhul tegemist harta artiklis 51 mainitud olukorraga, kus liikmesriik kohaldab liidu õigust, tuleb direktiivi ülevõtmisel saavutada hartas ette nähtud põhiõiguste kaitse tase olenemata liikmesriigile ülevõtmisel jäetud kaalutlusruumist.
- 32 Samas, kui olukorras, kus liikmesriigi tegevus ei ole liidu õigusega täielikult kindlaks määratud, kohaldatakse seda õigust harta artikli 51 lõike 1 tähenduses liikmesriigi sätte või meetmega, on riigi ametiasutustel ja kohtutel õigus kohaldada põhiõiguste kaitse riigisiseseid standardeid, tingimusel et see ei kahjusta hartas ette nähtud kaitse taset, nii nagu seda on tõlgendanud Euroopa Kohus, ega liidu

õiguse esimust, ühtsust ja tõhusust (26. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, punkt 60, ja 26. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, punkt 29).

- 33 Seega on liidu õigusega kooskõlas see, kui liikmesriigi kohtud ja ametiasutused seavad selle kohaldamise sõltuvusse eelotsusetaotluse esitanud kohtu esiletoodud asjaolust, et direktiivi sätted „jätavad nende liikmesriigi õigusesse ülevõtmisel kaalutlusruumi“, juhul kui seda asjaolu mõista nii, et selle all peetakse silmas nende sätetega taotletavat ühtlustamise taset ja niisugune kohaldamine on mõeldav ainult siis, kui kõnealuste sätetega ei taotleta täielikku ühtlustamist.
- 34 Käesoleval juhul tuleb märkida, et direktiivi 2001/29 eesmärk on ühtlustada vaid teatavad autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste aspektid, kuivõrd paljud selle direktiivi sätted annavad aimu liidu seadusandja tahtest jätta liikmesriikidele selle rakendamisel kaalutlusruum (vt selle kohta 5. märtsi 2015. aasta kohtuotsus Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, punkt 57).
- 35 Mis esiteks puudutab direktiivi 2001/29 artikli 2 punktis a ja artikli 3 lõikes 1 õiguste omajatele ette nähtud ainuõigusi, siis käesoleva kohtuotsuse punktis 18 on mainitud, et need sätte näevad ette, et liikmesriigid annavad autoritele ainuõiguse lubada või keelata nende teoste otsesest või kaudset reprodutseerimist mis tahes viisil või vormis ning ainuõiguse lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele.
- 36 Seega määratlevad need sätted ühetimõistetaval viisil autoriõiguse omajatel liidus olevad ainuõigused oma teost reprodutseerida ja üldsusele edastada. Nendele sätetele ei lisandu ühtegi tingimust ja nende rakendamiseks või toimeks ei ole vaja võtta mingeid akte.
- 37 Euroopa Kohus on veel otsustanud, et see sätted loovad ühtlustatud õigusraamistiku, mis tagab reprodutseerimis- ja üldsusele edastamise õiguste kõrgetasemelise ja ühetaolise kaitse (14. veebruari 2017. aasta arvamus 3/15 (Marrakechi leping avaldatud teostele juurdepääsu kohta), EU:C:2017:114, punkt 119 ja seal viidatud kohtupraktika); vt seoses üldsusele edastamise õigusega ka 13. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Svensson jt, C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 41, ja 1. märtsi 2017. aasta kohtuotsus ITV Broadcasting jt, C-275/15, EU:C:2017:144, punkt 22 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 38 Sellest järeldub, et direktiivi 2001/29 artikli 2 punkt a ja artikli 3 lõige 1 kujutavad endast neis mainitud õiguste materiaalõigusliku sisu täieliku ühtlustamise meetmeid (vt analoogia alusel Euroopa Liidu kaubamärgi omaniku ainuõiguse kohta 20. novembri 2001. aasta kohtuotsus Zino Davidoff ja Levi Strauss, C-414/99–C-416/99, EU:C:2001:617, punkt 39, ning 12. novembri 2002. aasta kohtuotsus Arsenal Football Club, C-206/01, EU:C:2002:651, punkt 43).
- 39 Teiseks olgu märgitud, et nähtuvalt direktiivi 2001/29 põhjendusest 32 näeb selle direktiivi artikkel 5 lõigetes 2 ja 3 ette loetelu reprodutseerimis- ja üldsusele edastamise ainuõiguste suhtes tehtavatest eranditest ja piirangutest.
- 40 Selles osas ilmneb Euroopa Kohtu praktikast, et direktiivi 2001/29 artikli 5 lõigetes 2 või 3 ette nähtud konkreetse erandi või piirangu riigisisese õigusesse liikmesriikidel oleva kaalutlusruumi ulatust tuleb hinnata juhtumipõhiselt, lähtudes eelkõige selle sätte sõnastusest (vt selle kohta 21. oktoobri 2010. aasta kohtuotsus Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, punkt 36; 3. septembri 2014. aasta kohtuotsus Deckmyn ja Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, punkt 16; 22. septembri 2016. aasta kohtuotsus Microsoft Mobile Sales International jt, C-110/15, EU:C:2016:717, punkt 27, ning 14. veebruari 2017. aasta arvamus 3/15 (Marrakechi leping avaldatud teostele juurdepääsu kohta), EU:C:2017:114, punkt 116), kusjuures erandite ja piirangute ühtlustamise tase, mida liidu seadusandja taotleb, lähtub nende mõjust siseturu tõrgeteta toimimisele, nagu on meelde tuletatud direktiivi 2001/29 põhjenduses 31.

- 41 Direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punktis c teisena nimetatud võimaluse ja punkti d kohaselt puudutavad seal ette nähtud erandid ja piirangud vastavalt „teoste või muude objektide kasutami[st] seoses ajakohastest sündmustest teatamisega ulatuses, mis on informatiivsel eesmärgil vajalik, ning tingimusel, et märgitakse ka allikas, sh autori nimi, kui see ei ole võimatu“, ja „tsiteerimi[st] sellistel eesmärkidel nagu näiteks kriitika või ülevaade, kui tsitaadid on seotud teose või muu [kaitstud] objektiga, mis on juba seaduslikult üldsusele kättesaadavaks tehtud, tingimusel, et märgitakse ka allikas, sh autori nimi, kui see ei ole võimatu, ja et tsitaatide kasutamine on kooskõlas mõistlike tavadega ning neid kasutatakse konkreetse eesmärgi jaoks vajalikus ulatuses“.
- 42 Selle sätte sisust ilmneb, et see ei ühtlusta selles mainitud erandite ja piirangute ulatust täielikult.
- 43 Esiteks ilmneb nimelt asjaolust, et direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punktis c teisena nimetatud võimaluses ja punktis d on kasutatud sõnastust „ulatuses, mis on informatiivsel eesmärgil vajalik“ ja „tingimusel, et [...] kasutamine on kooskõlas mõistlike tavadega ning [see toimub] konkreetse eesmärgi jaoks vajalikus ulatuses“, et liikmesriikidel on selle sätte ülevõtmisel ja selle kohaldamiseks võetavate riigisiseste sätete kohaldamisel märkimisväärne kaalutusruum, mis võimaldab tal erinevaid esinevaid huve tasakaalustada. Teiseks on direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punktis d seoses juhtumitega, millal tsiteerimine on lubatud, esitatud ainult näitlik loetelu sellistest juhtumitest, nagu kinnitab sõnade „sellistel eesmärkidel nagu näiteks kriitika või ülevaade“ kasutamine.
- 44 Seda kaalutusruumi kinnitab direktiivi 2001/29 vastuvõtmisele eelnenud õigusloomealane tegevus. Nii ilmneb 10. detsembri 1997. aasta ettepaneku võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (KOM(97) 628 lõplik) seletuskirjast seoses piirangutega, mis nüüd on sisuliselt ette nähtud direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punktides c ja d, et neid piiranguid ei peaks nende vähest majanduslikku tähtsust arvestades selles ettepanekus üksikasjalikult käsitlema ja sellepärast on nende kohaldamiseks esitatud ainult miinimumtingimused, ja et nende erandite ja piirangute kohaldamise tingimuste üksikasjalik sätestamine peaks jääma liikmesriikide ülesandeks, arvestades selles sättes määratud raame.
- 45 Olenemata eeltoodud kaalutlustest on liikmesriikidel direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punktis c nimetatud teise võimaluse ja punkti d rakendamisel olev kaalutusruum mitmel moel piiratud.
- 46 Esiteks on Euroopa Kohus korduvalt otsustanud, et liikmesriigid peavad neil direktiivi 2001/29 artikli 5 lõigetes 2 ja 3 ette nähtud erandite ja piirangute rakendamisel oleva kaalutusruumi kasutamisel jääma liidu õigusega seatud piiridesse, mis tähendab, et neil ei ole vabadust määrata ühtlustamata viisil kõik nende erandite ja piirangute tingimused (vt selle kohta 6. veebruari 2003. aasta kohtuotsus SENA, C-245/00, EU:C:2003:68, punkt 34; 1. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, punkt 104; 3. septembri 2014. aasta kohtuotsus Deckmyn ja Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, punkt 16, ja 14. veebruari 2017. aasta arvamus 3/15 (Marrakechi leping avaldatud teoste juurdepääsu kohta), EU:C:2017:114, punkt 122).
- 47 Nii on Euroopa Kohus rõhutanud, et liikmesriikide võimalus näha ette erand või piirang direktiivi 2001/29 artiklites 2 ja 3 sätestatud ühtlustatud eeskirjade suhtes on rangelt raamistatud liidu õiguse nõuetega (vt selle kohta 14. veebruari 2017. aasta arvamus 3/15 (Marrakechi leping avaldatud teoste juurdepääsu kohta), EU:C:2017:114, punkt 126).
- 48 Täpsemalt tohivad liikmesriigid oma õigusaktides näha ette direktiivi 2001/29 artikli 5 lõigete 2 ja 3 mainitud erandi või piirangu ainult juhul, kui nad järgivad kõiki selles sättes kehtestatud tingimusi (vt analoogia alusel 14. veebruari 2017. aasta arvamus 3/15 (Marrakechi leping avaldatud teoste juurdepääsu lihtsustamise kohta), EU:C:2017:114, punkt 123 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 49 Liikmesriigid peavad seejuures samuti järgima liidu õiguse üldpõhimõtteid, mille hulka kuulub ka proportsionaalsuse põhimõte, millest tuleneb, et võetavad meetmed peavad olema taotletava eesmärgi saavutamiseks sobivad ega tohi minna kaugemale sellest, mis on selle eesmärgi saavutamiseks vajalik (1. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, punktid 105 ja 106).
- 50 Teiseks on Euroopa Kohus rõhutanud, et kaalutlusruumi, mis liikmesriikidel on direktiivi 2001/29 artikli 5 lõigetes 2 ja 3 mainitud erandite ja piirangute kehtestamiseks, ei tohi kasutada viisil, mis kahjustaks selle direktiivi eesmärke, mis nähtuvalt selle põhjendustest 1 ja 9 on tagada autorite kõrgetasemeline kaitse ja siseturu tõrgeteta toimimine (vt selle kohta 1. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, punkt 107, 10. aprilli 2014. aasta kohtuotsus ACI Adam jt, C-435/12, EU:C:2014:254, punkt 34, ning 14. veebruari 2017. aasta arvamus 3/15 (Marrakechi leping avaldatud teoste juurdepääsu kohta), EU:C:2017:114, punkt 124 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 51 Samas peavad liikmesriigid selle rakendamise käigus säilitama ka sel viisil kehtestatud erandite ja piirangute soovitava toime ning järgima nende eesmärki (vt selle kohta 4. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus Football Association Premier League jt, C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 163 ning 3. septembri 2014. aasta kohtuotsus Deckmyn ja Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, punkt 23), selleks et säilitada õiguste ja huvide õiglast tasakaalu eri liiki õiguste omajate huvide vahel ning samuti õiguste omajate ja kaitstud objektide kasutajate vahel, nagu on märgitud selle direktiivi põhjenduses 31.
- 52 Kolmandaks on liikmesriikidel direktiivi 2001/29 artikli 5 lõigetes 2 ja 3 mainitud erandite ja piirangute kehtestamisel olev kaalutlusruum samuti piiratud sama direktiivi artikli 5 lõikega 5, mis seob need erandid või piirangud kolme tingimusega, ehk neid erandeid või piiranguid tohib kohaldada üksnes teatud erijuhtudel, need ei tohi olla vastuolus teose tavapärase kasutusega ja need ei tohi põhjendamatult kahjustada autoriõiguse omaja õiguspäraseid huve (14. veebruari 2017. aasta arvamus 3/15 (Marrakechi leping avaldatud teoste juurdepääsu kohta), EU:C:2017:114, punkt 125 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 53 Viimasena olgu neljandaks märgitud, et nagu mainitud käesoleva kohtuotsuse punktis 31, on hartaga kaitstavad põhimõtted liikmesriikidele liidu õiguse kohaldamisel siduvad. Seega peavad liikmesriigid direktiivi 2001/29 artikli 5 lõigetes 2 ja 3 mainitud erandite ja piirangute ülevõtmisel jälgima, et nad tugineks nende erandite ja piirangute sellisele tõlgendusele, mis võimaldab tagada õiglase tasakaalu erinevate liidu õiguskorras kaitstud põhiõiguste vahel (27. märtsi 2014. aasta kohtuotsus UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, punkt 46, ning 18. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus Bastei Lübbe, C-149/17, EU:C:2018:841, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika; vt analoogia alusel ka 26. septembri 2013. aasta kohtuotsus IBV & Cie, C-195/12, EU:C:2013:598, punktid 48 ja 49 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 54 Eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2001/29 artikli 2 punkti a ja artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et need kujutavad endast neis mainitud õiguste materiaalõigusliku sisu täieliku ühtlustamise meetmeid. Selle direktiivi artikli 5 lõike 3 punktis c teisena nimetatud võimalust ja punkti d tuleb tõlgendada nii, et nende puhul ei ole tegemist nendes mainitud erandite või piirangute ulatuse täieliku ühtlustamise meetmetega.

Kolmas küsimus

- 55 Kolmanda küsimusega, mida tuleb analüüsida teises järjekorras, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas harta artikliga 11 kaitstud teabevabadus ja ajakirjandusvabadus võivad väljaspool direktiivi 2001/29 artikli 5 lõigetes 2 ja 3 sätestatud erandeid ja piiranguid õigustada erandit selle direktiivi artikli 2 punktis a ja artikli 3 lõikes 1 ette nähtud autori ainuõigustest oma teoseid reprodutseerida ja üldsusele edastada.

- 56 Sissejuhatuses olgu märgitud, et nii ettepaneku KOM(97) 628 lõplik kui ka direktiivi 2001/29 põhjendusest 32 ilmneb, et selle direktiivi artiklis 5 mainitud erandite ja piirangute loetelu on lõplik, nagu ka Euroopa Kohus on korduvalt rõhutanud (16. novembri 2016. aasta kohtuotsus Soulier ja Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, punkt 34, ning 7. augusti 2018. aasta kohtuotsus Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, punkt 16).
- 57 Direktiivi 2001/29 põhjendustest 3 ja 31 ilmneb, et selle direktiivi alusel toimuva ühtlustamise eesmärk on säilitada – eriti elektroonilises keskkonnas – õiglane tasakaal ühelt poolt autoriõiguse ja sellega kaasnevate intellektuaalomandi õiguste omajatel nende intellektuaalomandi kaitse vastu oleva huvi, mis on tagatud harta artikli 17 lõikega 2, ja teiselt poolt kaitstud objektide kasutajatel olevate huvide ja põhiõiguste, eriti sõna- ja teabevabaduse, mis on tagatud harta artikliga 11, ning samuti ka üldhuvi kaitse vahel (vt selle kohta 7. augusti 2018. aasta kohtuotsus Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, punkt 41).
- 58 Samas on mehhanismid, mis võimaldavad leida õiglase tasakaalu nende erinevate õiguste vahel, sätestatud direktiivis 2001/29 endas, kuivõrd eelkõige on ühest küljest selle artiklites 2–4 ette nähtud õiguste omajate ainuõigused, ja teisest küljest on selle artiklis 5 nende õiguste suhtes ette nähtud erandid ja piirangud, mille liikmesriigid võivad või lausa peavad üle võtma, kuigi neid mehhanisme tuleb täpsustada liikmesriigi meetmetega, millega see direktiiv üle võetakse, ning direktiivi kohaldamispraktikaga liikmesriigi ametiasutuste poolt (vt selle kohta 29. jaanuari 2008. aasta kohtuotsus Promusicae, C-275/06, EU:C:2008:54, punkt 66 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 59 Euroopa Kohus on korduvalt otsustanud, et põhiõigused, mida nüüd on tunnustatud hartas, mille järgimise tagab Euroopa Kohus, ammutavad inspiratsiooni liikmesriikide ühistest põhiseaduslikest tavadest ning juhistest, mis sisalduvad inimõiguste kaitset puudutavates rahvusvahelistes lepingutes, mille raames liikmesriigid on koostööd teinud või millega nad on ühinenud (vt selle kohta 27. juuni 2006. aasta kohtuotsus parlament vs. nõukogu, C-540/03, EU:C:2006:429, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 60 Mis puudutab direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punktis c teisena nimetatud võimaluses ja punktis d ette nähtud erandeid ja piiranguid, mida eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimused puudutavad, siis tuleb rõhutada, et nende konkreetne eesmärk on eelistada kaitstud objektide kasutajate õigust teostada oma sõnavabadust, ja ajakirjandusvabadust, millel on eriline tähtsus, kuivõrd see on kaitstud kui põhiõigus, võrreldes autori õigusega mitte lubada oma teost kasutada, tagades selle autorile põhimõtteliselt õiguse sellele, et tema nimi oleks märgitud (vt selle kohta 1. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, punkt 135).
- 61 Käesoleva kohtuotsuse punktides 51 ja 57 mainitud õiglase tasakaalu saavutamisele aitab kaasa ka selle direktiivi artikli 5 lõige 5, mis nähtuvalt käesoleva kohtuotsuse punktis 52 rõhutatust nõuab, et kõnealuse direktiivi artikli 5 lõigetes 1–4 ette nähtud erandeid ja piiranguid kohaldataks üksnes teatavatel erijuhtudel, mis ei ole vastuolus teose või muu kaitstud objekti tavapärase kasutusega ega mõjuta põhjendamatult õiguse omaja õiguspäraseid huve.
- 62 Kui selles kontekstis oleks hoolimata liidu seadusandja selgest tahtest, mida on käsitletud käesoleva kohtuotsuse punktis 56, igal liikmesriigil lubatud autori ainuõigustest, mis on sätestatud direktiivi 2001/29 artiklites 2–4, kehtestada erandeid väljaspool selle direktiivi artiklis 5 ammendavalt ette nähtud eranditest ja piirangutest, seaks see ohtu autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustamise tõhususe, mis selle direktiiviga on saavutatud, ning sellega taotletava õiguskindluse eesmärgi saavutamise (13. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Svensson jt, C-466/12, EU:C:2014:76, punktid 34 ja 35). Sama direktiivi põhjendusest 31 ilmneb nimelt sõnaselgelt, et seni esinenud erinevused mõne piiratud toimingute suhtes kehtestatud erandite ja piirangute näol kahjustasid otseselt autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste siseturu toimimist, mille tõrgeteta tagamine ongi direktiivi 2001/29 artiklis 5 toodud erandite ja piirangute loetelu eesmärk.

63 Lisaks ilmneb sama direktiivi põhjendusest 32, et liikmesriigid peaksid neid erandeid ja piiranguid kohaldama ühtsel viisil. Nende erandite ja piirangute rakendamise ühtsust ei oleks aga võimalik tagada, kui liikmesriigid oleksid vabad nägema selliseid erandeid ja piiranguid ette väljaspool direktiivis 2001/29 sõnaselgelt ettenähtut (vt selle kohta 12. novembri 2015. aasta kohtuotsus *Hewlett-Packard Belgium*, C-572/13, EU:C:2015:750, punktid 38 ja 39), kusjuures Euroopa Kohus on juba rõhutanud, et mitte üheski direktiivi 2001/29 sättes ei ole liikmesriikidele antud võimalust laiendada nende erandite või piirangute ulatust (vt selle kohta 10. aprilli 2014. aasta kohtuotsus *ACI Adam jt*, C-435/12, EU:C:2014:254, punkt 27).

64 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kolmandale küsimusele vastata, et harta artikliga 11 kaitstud teabevabadus ja ajakirjandusvabadus ei saa väljaspool direktiivi 2001/29 artikli 5 lõigetes 2 ja 3 sätestatud erandeid ja piiranguid õigustada erandit selle direktiivi artikli 2 punktis a ja artikli 3 lõikes 1 ette nähtud autori ainuõigustest oma teoseid reprodutseerida ja üldsusele edastada.

Teine küsimus

65 Teise küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas liikmesriigi kohus, kes täidab tal lasuvat ülesannet tasakaalustada ühelt poolt autorile direktiivi 2001/29 artikli 2 punktiga a ja artikli 3 lõikega 1 antud ainuõigused ja teiselt poolt kaitstud objektide kasutajatele selle direktiivi artikli 5 lõike 3 punktis c teisena nimetatud võimaluse ja punkti d sätetega ette nähtud eranditest tulenevad õigused, võib nende sätete kitsast tõlgendusest kõrvale kalduda ja lähtuda tõlgendusest, mis võtab täielikult arvesse vajadust järgida harta artikliga 11 tagatud sõnavabadust ja teabevabadust.

66 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb sellega seoses, kas käesoleval juhul on UdP-de kasutamisele Funke Medien poolt võimalik kohaldada direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punktis c teisena nimetatud võimalust, võttes arvesse, et Funke Medien ei lisanud UdP-de avaldamisel mingit eraldi teavitust.

67 Nagu juba märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 53, peavad liikmesriigid direktiivi 2001/29 artikli 5 lõigetes 2 ja 3 nimetatud erandite ja piirangute ülevõtmisel jälgima, et nad tugineks nende erandite ja piirangute sellisele tõlgendusele, mis võimaldab tagada õiglase tasakaalu erinevate liidu õiguskorras kaitstud põhiõiguste vahel.

68 Järgmiseks, nagu Euroopa Kohus on korduvalt otsustanud, ei pea liikmesriikide ametiasutused ja kohtud direktiivi ülevõtmismeetmete rakendamisel mitte ainult tõlgendama oma riigisisest õigust kooskõlas direktiiviga, vaid nad peavad ka jälgima, et nad ei tugineks direktiivi sellisele tõlgendusele, mis läheb vastuollu mainitud põhiõiguste või muude liidu õiguse üldpõhimõtetega (vt selle kohta 29. jaanuari 2008. aasta kohtuotsus *Promusicae*, C-275/06, EU:C:2008:54, punkt 70, 27. märtsi 2014. aasta kohtuotsus *UPC Telekabel Wien*, C-314/12, EU:C:2014:192, punkt 46, ja 16. juuli 2015. aasta kohtuotsus *Coty Germany*, C-580/13, EU:C:2015:485, punkt 34).

69 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on tõepoolest õigus, kui ta märgib, et erandit üldnormist tuleb üldjuhul tõlgendada kitsalt.

70 Sellele vaatamata tuleb märkida, et kuigi direktiivi 2001/29 artikli 5 pealkiri on „Erandid ja piirangud“, annavad sellised erandid ja piirangud omakorda õigusi teoste või muude kaitstud objektide kasutajatele (vt selle kohta 11. septembri 2014. aasta kohtuotsus *Eugen Ulmer*, C-117/13, EU:C:2014:2196, punkt 43). Lisaks, nagu märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 51, on selle artikli konkreetne eesmärk tagada õiglane tasakaal ühelt poolt õiguste omajate õiguste ja huvide, mida tuleb tõlgendada laialt (vt selle kohta 16. novembri 2016. aasta kohtuotsus *Soulier ja Doke*, C-301/15, EU:C:2016:878, punktid 30 ja 31 ning seal viidatud kohtupraktika), ja teiselt poolt teoste või muude kaitstud objektide kasutajate õiguste ja huvide vahel.

- 71 Sellest tuleneb, et direktiivi 2001/29 artiklis 5 ette nähtud erandite ja piirangute tõlgendus peab nähtuvalt käesoleva kohtuotsuse punktis 51 märgitust võimaldama säilitada nende soovitava toime ja järgida nende eesmärki, kusjuures selline nõue on eriti oluline, kui erandite ja piirangute eesmärk on sarnaselt direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punktides c ja d ettenähtutele tagada põhivabaduste järgimine.
- 72 Selles kontekstis tuleb esiteks lisada, et intellektuaalomandi kaitse on tõepoolest tagatud harta artikli 17 lõikega 2. Sellegipoolest ei ilmne sellest sättest ega Euroopa Kohtu praktikast, et see õigus on puutumatu ja et selle kaitse peab seega olema absoluutne (24. novembri 2011. aasta kohtuotsus *Scarlet Extended*, C-70/10, EU:C:2011:771, punkt 43; 16. veebruari 2012. aasta kohtuotsus *SABAM*, C-360/10, EU:C:2012:85, punkt 41, ja 27. märtsi 2014. aasta kohtuotsus *UPC Telekabel Wien*, C-314/12, EU:C:2014:192, punkt 61).
- 73 Teiseks on käesoleva kohtuotsuse punktis 60 märgitud, et direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punktide c ja d eesmärk on eelistada kaitstud objektide kasutajate õigust teostada oma sõnavabadust, ja ajakirjandusvabadust, mis on tagatud harta artikliga 11. Sellega seoses tuleb täpsustada, et kuna harta sisaldab õigusi, mis vastavad Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga (edaspidi „EIÕK“) tagatud õigustele, siis on harta artikli 52 lõike 3 eesmärk tagada vajalik koosõla hartaga kaitstud õiguste ja nende vastavate õiguste vahel, mida tagab EIÕK, ilma et sellega kahjustataks liidu õiguse ja Euroopa Liidu Kohtu sõltumatust (vt analoogia alusel 15. veebruari 2016. aasta kohtuotsus *N.*, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, punkt 47, ja 26. septembri 2018. aasta kohtuotsus *Staatssecretaris van Veiligheid en justitie* (apellatsioonkaebuse peatav toime), C-180/17, EU:C:2018:775, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika). Harta artikkel 11 näeb ette õigused, mis vastavad EIÕK artikli 10 lõikega 1 tagatud õigustele (vt selle kohta 14. veebruari 2019. aasta kohtuotsus *Buivids*, C-345/17, EU:C:2019:122, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 74 Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast ilmneb aga, et seoses tasakaalu saavutamise ja autoriõiguse ja sõnavabaduse vahel on see kohus rõhutanud vajadust võtta arvesse asjaolu, et kõnealuse „diskursi“ või teabe liik on iseäranis tähtis, eriti kui tegemist on poliitilise debati või üldist huvi pakkuva avaliku aruteluga (vt selle kohta EIK 10. jaanuari 2013. aasta kohtuotsus *Ashby Donald jt vs. Prantsusmaa*, CE:ECHR:2013:0110JUD, punkt 39).
- 75 Käesoleval juhul ilmneb Euroopa Kohtule esitatud toimikust, et Funke Medien mitte ainult ei avaldanud UdP-si oma veebisaidil, vaid esitas need ka süstematiseeritud kujul koos sissejuhatuse, täiendavate hüperlinkide ja kommenteerimisvõimalusega. Sellistel asjaoludel ja eeldusel, et UdP-d tuleb lugeda „teosteks“ direktiivi 2001/29 artikli 2 punkti a ja artikli 3 lõike 1 tähenduses, tuleb asuda seisukohale, et nende dokumentide avaldamise puhul võib olla tegemist „teoste [...] kasutami[sega] seoses ajakohastest sündmustest teatamisega“ direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punktis c teisenäimetatud võimaluse tähenduses. See avaldamine võib seega olla hõlmatud selle sättega, tingimusel et teised selles sättes ette nähtud tingimused on täidetud: seda asjaolu peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.
- 76 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et liikmesriigi kohus, kes täidab tal lasuvat ülesannet juhtumi kõiki asjaolusid arvesse võttes tasakaalustada ühelt poolt autorile direktiivi 2001/29 artikli 2 punktiga a ja artikli 3 lõikega 1 antud ainuõigused ning teiselt poolt kaitstud objektide kasutajatele selle direktiivi artikli 5 lõike 3 punktis c teisenäimetatud võimaluse ja punkti d sätetega ette nähtud eranditest tulenevad õigused, peab lähtuma nende sätete tõlgendusest, mis küll järgib nende sätete sõnastust ja säilitab nende soovitava toime, kuid on täielikult koosõlas hartaga tagatud põhiõigustega.

Kohtukulud

- 77 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas artikli 2 punkti a ja artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et need kujutavad endast neis mainitud õiguste materiaalõigusliku sisu täieliku ühtlustamise meetmeid. Selle direktiivi artikli 5 lõike 3 punktis c teisena nimetatud võimalust ja punkti d tuleb tõlgendada nii, et nende puhul ei ole tegemist nendes mainitud erandite või piirangute ulatuse täieliku ühtlustamise meetmetega.
2. Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 11 kaitstud teabevabadus ja ajakirjandusvabadus ei saa väljaspool direktiivi 2001/29 artikli 5 lõigetes 2 ja 3 sätestatud erandeid ja piiranguid õigustada erandit selle direktiivi artikli 2 punktis a ja artikli 3 lõikes 1 ette nähtud autori ainuõigustest oma teoseid reprodutseerida ja üldsusele edastada.
3. Liikmesriigi kohus, kes täidab tal lasuvat ülesannet juhtumi kõiki asjaolusid arvesse võttes tasakaalustada ühelt poolt autorile direktiivi 2001/29 artikli 2 punktiga a ja artikli 3 lõikega 1 antud ainuõigused ja teiselt poolt kaitstud objektide kasutajatele selle direktiivi artikli 5 lõike 3 punktis c teisena nimetatud võimaluse ja punkti d sätetega ette nähtud eranditest tulenevad õigused, peab lähtuma nende sätete tõlgendusest, mis küll järgib nende sätete sõnastust ja säilitab nende kasuliku mõju, kuid on täielikult kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga tagatud põhiõigustega.

Allkirjad